

LUPATA

Apare în fiecare zi de lucru.
Abonament: 1 an 24 cor., 6 luni 12 cor.,
3 luni 6 cor. — România: 1 an 40 cor.
— Telefon Nr. 73—21. —

Proprietar: Dr. TEODOR MIHALI.
Director: Dr. ALEXANDRU VAIDA-VOEVOD.
Editor: Dr. AUREL VLAD.

Redacția și Administrația:
BUDAPESTA, VII., Rottenbiller-u. nr. 5 b 1.
Inserțiuni după învoială.
Scrisori nefrancate se refuză.

Revistă.

(O) Numai orbul nu va înțelege, că monarhia habsburgică se frământă spre o nouă transformare.

O revistă asupra tendințelor, cari se răsboiesc în aceasta frământare va fi instructivă. Să o încercăm.

Se lămuresc tot mai mult două foculare pline de expansivitate neîmpăcată. E pe de o parte Austria împăratului; iar de altă parte Ungaria feudalilor maghiari. Este această deosebire a tendințelor o urmare a dezvoltării istorice? Ori este urmarea stării faptice de drept de stat, pe care o numim dualism? Negreșit a contribuit și istoria și dualismul, ca să ajungem încă odată la această grupare a forțelor îngrămadite în monarhie. Trebuie să recunoaștem însă, că această grupare de forțe este determinată și mai mult prin deosebirea dintre întreaga structură a vieții ce e dincolo și dintre cea a vieții ce e dincoace de Leitha astăzi.

Austria s'a democratizat foarte mult prin avântul, pe care l'au luat industriile. Chiar marii aristocrați se pasionează mai mult de fabricarea sticlei și a oțelului, decât de tradiționalele predilecții aristocratice, cari se pot reasuma în: a face paradă și a face intrigi. (Aceste două pasiuni se completează de altfel foarte bine. Prin cea dintâi se risipește averea strămoșească. Prin cea de a doua se nădăjduște o înmulțire a averii).

În Ungaria? Societatea de aici e tot atât de feudală, cum a fost prin veacuri. Biciușca și ogarul la țară, cine le mai are, câte-un cortegiu istoric pentru a scoate dela amanet decorurile de galoane și încoronarea tuturor acestora prin anumite garanțe constituționale...

Aceste sunt pasiunile detentorilor puterii, fiindcă acestea au cuvântul, acestea dau titlul deținerii puterii. Și totuși acești detentori ai puterii sunt aici numai o castă, iar în afară, în jos: marea imensă a mulțimilor trudoare, cari emigrează și murmură și de jur împrejur un inel de popoare desmoștenite!

Aceasta este situația de astăzi, — la care s'a ajuns în Austria după multe viscole și din care se desface tot mai mult străduințele de a mulțumi toate

păturile populației, de a împăca toate națiunile, de a încheia mai bine monarhia, îndrumându-i cărmuirea spre o centralizare, o străduință, care, are deja și până acum rezultate multumitoare acolo.

În coasta acestor străduințe se pune situația separată a Ungariei și tendințele separatistice ale acelor, cari vorbesc astăzi în numele Ungariei.

Chiar numai punctul acesta se pare că mai e deschis în Austria, de unde urmează, că forțele întărite și echilibrate pe toate celelalte linii și patriotismul austriac, habsburgic, care a fost multă vreme mort, iar acum revie, ori mai corect: se naște din nou — se vor împinge tot mai mult spre acest punct.

O rezervă, un încunjur se poate constata în Austria față de ciotul maghiar, care se pune împotriva dezvoltării politice pornite de acolo. Sunt oarecari scrupuli față de o pretinsă, dar cu atât mai orgolioasă istorie? E oarecare sfială față de „Noli me tangere“ al unui vespar, care îți sare repede în obraz?... Dar întreagă desfășurarea politicii Austriei, împreunându-se în o alvie cu politica urmărită prin casa domnitoare se vor putea opri multă vreme la acest ciot?

Dar ce este acel ciot, pe care politica maghiară îl aruncă în calea valului, ce se rostogolește de cătră Viena?

Niște garanțe constituționale, pe cari nu le au, ci numai le cer? De altfel bastioane de hârtie au patrioții și astăzi destule; numai cât nu le pot da putere. Apoi îndârjirea câtorva familii interesate și a acelor, cari sunt interesați printr'insele? Se știe și despre îndârjirea aceasta, că nu e tocmai inaccesibilă. Atâta e temeiul astăzi existent. Pe temeiul acesta ar trebui să se ridice independența Ungariei separate de cătră Austria, apoi acel stat național maghiar unitar: *egy-séges magyar nemzetű állam* care este decretat deja în mod oficial, ca existent — e decretat! — și pe urmă confederația dunăreană, ori imperiul ba'canic.

Tot străduințe, cari nu numai că provoacă un conflict cu casa domnitoare și cu Austria la un punct, la care conflictul ar trebui să urmeze, fără doar și poate, și dacă nu l'ar provoca Maghiarii. Străduințe, cari au făcut și fac tot posibilul, ca în momentul izbucnirii, să le sară în cap hegemonilor noștri de astăzi mai în-

ainte de toate acea parte a poporului de o nație cu ei, pe care nu l'au putut isgoni încă preste ocean, să se afle piept la piept cu națiunile, pe cari le-au tractat en canaille și, în cel mai bun caz, ca material bun de devorat pentru „ideea“ cea de o neșafiositate morbidă și piept la piept cu tovarășii de arme, pe cari și-i'au căutat prin vecini cu gândul ca să-i păcălească, dar se pare că mai degrabă se vor pomeni ei păcăliți.

Aceste sunt conturile, cari se pot întrezări de pe acum în desfășurările viitorului apropiat.

Ce va ieși de aici?

Cloacă... Afacerea alegerii dela Zircz începe să facă valuri. De pretutindeni se pornesc șopote, se vizează persoane, se amenință cu destăinuirii nouă. Pare că în jurul partidului kossuthist se întinde o mocirlă auăncă, de un miros penetrant, nesănătos. Deocamdată nu se pomenesc încă nume, numai fapte... urâte, murdare, compromițătoare. „Bud. Napló“ le înregistrează așa cum le-a prins în culoarele parlamentului.

„Dece se leagă partidul numai de Pap Zoltán și de Gaál András? E știut, că de câte-ori se ivește o candidatură nouă, în partidul kossuthist se pornește un adevărat târg de țară. Deputații nu se interesează decât de starea materială și de reușita candidaturii. Dacă e bogat — să plătiască. Dacă e evreu să plătiască și mai mult. Dacă e sărac, — să stea acasă... Este un deputat, evreu botezat, care a plătit diurne enorme...“

„Partidul liberal n'a fost atât de corupt ca și partidul kossuthist. Pentru candidații cu pungă grasă întotdeauna se găsesc deputați cari să-l sprijinească...“

„Iar când Kossuth are să plece undeva, nu se găsește cine să-l însoțească... În partid s'a introdus adevărată școală de cerșetorie... S'au făcut chiar colecte pentru un ministru sărac... Cine dă seamă de acești bani? Cine controlează dacă într'adevăr s'a cerșit pe seama unui ministru?“

„După moartea lui Beöthy Akos, cineva a pornit o colecție pentru cumpărarea unei cununii ce avea să se depună pe mormântul lui Beöthy, când va fi ajuns coaliția la putere. Unde sunt banii ce s'au adunat? Cine cere să se dea seamă de ei?“

„De ce se leagă lumea de acești doi deputați? Partidul își va da odată de omul său, care va destăinui toate matrapazlăcurile. *Corteșitul — ca o meserie ce-ți aduce venituri particulare — e practicat și în regiunile mai înalte.*“

„Sunt chiar și preoți catolici cari se angajează să corteșească pentru un candidat evreu, sau evreu botezat. Acești corteși însă trebuie plătiți gras, extraordinar de gras...“

Comisia instituită pentru cercetarea acestor mitui și-a început activitatea. L'a interogat pe Szentkirályi Zoltán și Burgián Aladár, cari au confirmat acuzele ridicate împotriva acestor deputați.

Szentkirályi a declarat, că deputatul Pap Zoltán l'a rugat să meargă în cercul Zircz, ca să-l sprijinească pe Ivánka. I-a și predat numai decât 600 de coroane pentru acoperirea cheltuielilor. Szentkirályi a refuzat.

Burgyán Aladár mărturisește și el același lucru. Pap Zoltán publică o declarație în care spune, că tot ce se colportează despre el în legătură cu alegerea dela Zircz sunt calomnii. El n'a primit nici un ban, n'a oferit nimănui nici un ban. . . . *Își dă cuvântul de anoare, că e curat. . . .*

Aerul acesta greu, putred de cloacă ne inecă... Unde e furtuna sufragiului universal să curețe odată atmosfera inficiată a vieții noastre politice?

Criza viticolă din Franța și sufragiul universal. Sufragiul universal e de vină la toate: la ciuma ce-a băntuit mai anii trecuți în India, la cutremurul de pământ din San-Francisco, la catastrofele dese de pe oceanul atlantic... așa ne spune cel puțin „B. H-p“ în articolul său de fond de astăzi, în care vrea să tragă învățături din criza viticolă din sudul Franței.

„Cezarismul a profitat de roadele revoluției franceze cu ajutorul sufragiului universal. Și sufragiul universal a dus această națiune mare la margine de prăpastie, la ruină, dând-o pradă mai întâi Napoleonizilor, apoi Hohenzollernilor, pe urmă sindicatelor muncitorilor... Oare să nu se simtă maghiarii îndemnați să învețe din paguba altuia?... Ei, dar tribunii poporului dela noi iau poziție fățișă împotriva „populus hungaricus“, în calitate de oșteni ai împăratului și ai Vienei“.

Au început căldurile, ce să faci...

Din țara contelui negru. Reproducem fără ori-ce comentariu informațiile ziarului „Népszava“ privitoare la comuna Tiszadomb din comitatul Szabolcs.

„Tiszadomb era, pe vremuri, o comună înfloritoare și poporată. Teritoriul comunei e de 25.000 de jugăre. Din acest pământ de prima calitate 24.000 de jugăre sunt proprietatea conților Andrassy, iar micul rest de 1000 de jugăre se împarte între locuitorii comunei, 6—7 de familii împreună abia au 8 jugăre de pământ.

„Economii nu pot să ia dela d-nii conți pământ în arendă, decât sub condiția că se leagă și pentru seceriș. *Secerișul trebuie să-l facă în schimbul 1/16 părți a roa-*

delor secerate, (pe când Șvabii cinstiți din Bacica dau a 10-a, mult a 11-a parte). Din roadele pământului dat spre cultivare (în parte), cultivatorul nu-i dă decât a 3-a parte, dar partea sa el trebuie să și-o ducă acasă, iar Măriilor lor trebuie să le predea și bucatele și pământul curat.

„Urmarea e, că această comună a ajuns la sapă de lemn. Populațiunea duce o viață tânjitoare de te cuprinde mila. Cei cari sunt în stare fug de mizeria aceasta. Până acum, grație conților Andrassy, au emigrat din comuna aceasta 800 de muncitori. Nici nu ne prinde mirarea, pentru-că nu li-se plătește decât 40—60 creișari pe zi și d-nii conți mai bine își lasă pământul nelucrat, decât să plătească munca cinstită — cinstită. — Locuitorii emigrează în America, elementul maghiar pier. Iar Andrassy-eștii își dorm liniștiți somnul, *aduc muncitori din Polonia, cari n'au nici atâtea pretențiuni ca robii din Ungaria, sunt mai blânzi, mai proști și — ce e lucrul de căpetenie — mai efțiți.*

Nu facem nici un comentariu. . . .

Chestia emigrării fiind ta ordiuea zilei în legătură cu petițiile cari i-s'au trimis camerei din partea mai multor congregații pentru samarea acestui rău, partidul naționalităților l-a însărcinat pe distinsul seu membru domnul Coriolan Brediceanu, ca să precizeze ținuta partidului în această chestie. Doi oratori maghiari absolut incolori s'au perondat astăzi la cuvânt, înscriindu-se înaintea domnului Brediceanu, — se vede, că întradins, numai ca să-i facă guvernului și coalției plăcerea de a scăpa astăzi de discursul domnului Coriolan Brediceanu, care a rămas să fie rostit în o altă șed nță. Atunci, oare, le va fi mai binevenit patrioților?

Nu ne vine a crede.

Scrisori din Viena.

— Mesagiul de tron și partidele din Reichsrath. —

Viena, 21 Iunie.

Deschiderea noului Reichsrath austriac s'a întâmplat conform tradițiilor și dispozițiilor legale prevăzute pentru acest moment însemnat.

Semnele de viață ce le-a putut da până acum acest Reichsrath — copil în fașe — sunt atât de neinsemnate, încât nu te poți ocupa de ele.

Până acum n'am putut să constatăm decât impresiuni externe, interesante, ce-i drept și ele, dar în tot cazul irelevante când stăm să răspundem la marea întrebare dacă viitorul Reichsrath va putea desvolta o activitate rodnică sau ba.

Faptul că constelațiunea politică a vechiului parlament s'a schimbat cu desăvârșire și a luat o formă nouă, firește, n'are să ne întristeze, mai ales că anii din urmă ne au dat nenumărate dovezi că dela vechiul parlament al curiilor nu te poți aștepta la nimic. În acești 8 ani din urmă, parlamentul nu numai că n'a produs nimic pe terenul legislațiunii, ci a abzis chiar și de dreptul său important de-a controla — prin desbaterea și votarea budgetului, — guvernarea statului. Și dacă cu toate aceste, în cele din urmă Reichsrathul trecut și-a luat avânt pentru a introduce actuala reformă electorală, a fost o minune care, poate, nu-și găsește explicare decât în stăruința Coroanei care a făcut din această reformă o *conditio sine qua non*.

În viața politică trebuie să te ferești și mai mult de profeții decât în viața de toate zilele și chiar de aceea e cam anevoie să declari de-acum încă la ce te poți aștepta dela noul Reichsrath.

Sanșele pentru o activitate într'adevăr rodnică și pozitivă par a fi favorabile. Mai ales un moment ne întărește în părerea aceasta: există astăzi în parlamentul nostru două partide puternice cari au un program

FOIȚA ZIARULUI „LUPTA“.

Cântece.

I.

Odată inima nebună
Nu cunoștea decât un dor,
Cărarea strămtă către casă
Din umbra verde — a sălcilor

Acum când palidă revine
Dorința de-a fugi la tine
Mă 'ntorc grăbită spre apus...
Deși, văd, soarele e sus.

II.

Iubirea e o rugăciune
O știu, dar nu mă pot ruga;
Sublimul farmec ce-l avea
S'a risipit ca prin minune.

Era 'n ajunul învierii
Zăpada se topea prin lunci...
Ferice făuream atunci
La clipa sfântă 'a revederii.

III.

Sunt inimi care rătăcesc
Din calea lor . . .
Și suflete ce nu-și găsesc
Mântuitor.

Eu de-am pierdut limanul sfânt
Sau l-am ajuns . . .
Tot una mi-e, dar nici un gând . . .
Nu ți-am ascuns.

IV.

Fantazia-mi este mamă,
Din cuvânt am răsărit,
Imbrăcată 'n haina rimei,
Plec în lume, la cerșit.

Bat mereu din poartă 'n poartă
Indrumată de-al meu dor
Lacrămi, sărutări, suspine
Duc la noi din lumea lor.

V.

O poezie, poezie,
Tu soare-al darurilor vii,
Și-acelor osândiți să fie
Străini de orice bogăție
Din raiul inimii.

Tu mi-ai svântat mângăitoare
Cu sfântă mâna ta,
De lacrimi fața și sudoare.
Câmpiile erau în floare
Și sufletu-mi cânta.

VI.

Acum când știu ce să iubesc
Imi pare valurile cresc . . .
Și se frământă și se zbat . . .
Iar vasul meu e sfărâmat
Ș'acum când valurile cresc
La ce să mai trăiesc?

Acum când tu te-ai depărtat
Lopețile le-am aruncat
În barca goală m'am întins . . .
Și valurile m'au cuprins.
Acum când tu te-ai depărtat . . .
Mi-e sufletu 'mpăcat.

Liliac.

politic cu tendințe hotărât socialiste: partidul creștin-social și partidul social-democrat. Și mai e împrejurarea importantă că aceste două partide împreună reprezintă mai bine de 200 de voturi. Sunt, prin urmare, destul de puternice pentru a putea împiedeca orice planuri de obstruare, prin cari s'ar zădărnici munca roditoare a parlamentului.

Tendințele aceste de reforme economice și sociale au găsit un răsunet viu în mesajul de tron rostit Marția trecută. Numărul proiectelor de lege de caracter economic — anunțate prin acest mesaj — e deosebit de mare și guvernul care a contribuit la acest mesaj, precum se vede, s'a nizuț să fie seamă de programele politice ale tuturor partidelor. Social-democrații, cu siguranță, vor fi prea mulțumiți că li s'a pus în vedere îmbunătățirea legilor relativ la asigurarea muncitorilor, prin crearea unei asigurări generale pentru bătrâni și invalizi. De altă parte și partidul creștin-social va primi cu satisfacție declarația mesajului de tron că promovarea unei clase mijlociei de industriași e o necesitate inexorabilă, declarație ce prezice o revizuire nouă a legilor industriale.

Mesajul de tron are și pentru membrii agrari ai parlamentului cuvinte înveselitoare, prin anunțarea regulării chestiunii personalului economic și al creditului pe realități, ceea ce înseamnă că în urma urmelor se va face începutul și cu desărcinarea pământurilor. Statificarea treptată a exploatării minelor de cărbuni de-asemena a fost și e o cerință urgentă a multor partide. Chiar din acest motiv a fost foarte cuminte că în mesajul de tron s'a făcut pomenire și de această reformă.

Rezumând toate aceste, putem afirma că mesajul de tron, prin bogăția sa în proiecte social-politice, deschide pentru partidele doritoare de muncă o perspectivă foarte îmbucurătoare.

Abstăgând chiar dela conținutul său pozitiv, mesajul de tron a stârnit mulțumire

generală în toate cercurile. Înainte de toate din motive curat omenești. Nu numai deputații adunați în Burg, ci întreaga populațiune a fost adânc mișcată de cuvintele din urmă ale mesajului, în care bătrânul monarch face amintire de cele 6 decenii de guvernare pline de frământări personale și aproape nelipsite de turburări și crize interne.

O surprindere plăcută a fost pentru toți și partea în care se vorbește despre raportul Austriei cu Ungaria, mai ales în urma energiei cu care s'a stăruit asupra necesității în viitor a unității monarchiei și a comunității armatei. De o deosebită importanță e faptul că împăratul Francisc Iosif n'a exprimat numai păreri sale personale, ci a declarat că această monarchie trebuie lăsată moștenire și generațiilor viitoare în forma sa actuală.

În multe cercuri se dă acestor declarații explicarea că influența moștenitorului de tron a arhiducelui Francisc Ferdinand a crescut în vremile din urmă în măsură mare, explicare foarte probabilă. O dovadă pentru faptul că în Austria s'a dat atențiune cuvenită acestei părți a mesajului de tron, e și impresia ce-au făcut-o în Ungaria cuvintele Majestății Sale despre aspirațiile de independență ale Maghiarilor. În ziarele evreo-maghiare din Budapesta nu se manifestă decât surprindere și ură înăbușită, — o dovadă nouă că multă dreptate avem să fim mulțumiți cu mesajul de tron.

Ce-i drept, ne aducem aminte că după porunca dela Chlopy, în care s'a proclamat cu atâta energie unitatea armatei, ni s'a dat să îndurăm o desamăgire amară. De atunci însă s'au întâmplat atâtea lucruri hotărâtoare, încât astăzi cu greu se vor mai găsi în cercurile politice vienezze bărbați politici cari să crează că față de Maghiari mai poate fi la loc vechia politică de veșnice concesiuni.

Austriacus.

Situația politică.

— Chestiunea croată. —

Chestiunea croată, lupta deputaților croați pentru drepturile limbii croate în Croația predominantă toate chestiunile. În jurul ei se fac acum toate combinațiunile.

Guvernul nu a încetat pentru un moment măcar să continue tratativele de pace cu deputații croați, tratative cari, însă, n'au dus și nu pot duce la nici un rezultat pozitiv câtă vreme guvernul ungar vrea să-i împace pe Croați cu vorbe și făgăduinți gratuite.

N'au prins nici amenințările guvernului cu disolvarea dietei croate, cu forțarea crizei guvernului croat. Zvonurile lansate de „Bud. H-p.” despre o criză a guvernului croat n'au găsit crezământ nici la cei mai creduli politicieni. Un membru al guvernului a și declarat unui redactor al ziarului „Az Ujság”, că nici vorbă nu poate fi despre o criză a guvernului croat.

Deputatul croat Vrbanici a declarat de altminteri că pe această cale guvernul nici decum nu și-ar ajunge țanta.

„Dacă Majestatea Sa ar numi un guvern nou, cel dintâi act al său ar fi, fără îndoială, disolvarea dietei croate. Publicarea alegerilor, convocarea dietei, verificarea mandatelor ar ține cel puțin până la sfârșitul lui August, iar până atunci — în înțelesul legilor — noi avem dreptul să fim în parlamentul ungar. Dacă la alegeri nu vom reuși noi, cu siguranță vor reuși deputații și mai radicali. Și ce va face atunci guvernul ungar?”

Deputații croați sunt liniștiți în ce privește viitorul. Ei și-au făcut datoria și vor ști să o facă și pe viitor. Cu privire la atitudinea lor viitoare avem următoarele știri.

De-ocamdată vor continua să ia parte la discuția proiectului în chestiune. Mai dispun de opt oratori cari toți vor lua cuvântul la discuția generală, care, poate se va termina Miercuria viitoare. În ce privește atitudinea lor după încheierea discuției generale, deputații croați își ținuesc hotărârea. Ei privesc cu încredere în viitor. Eventualele alegeri le-ar întări numai poziția. Nu-i exclusă nici posibilitatea ca în cazul disolvării dietei croate, deputații croați să înceapă obstrucția tehnică. Sunt cu atât mai liniștiți cu cât din Zagrab le vin vești bune.

În cercurile guvernului croat se afirmă că Majestatea Sa urmărește desfășurarea conflictului cu mare atențiune și are multe simpatii pentru lupta Croaților. „Agramer Tagblatt” are pe lângă aceste și știrea — anunțată de noi în numărul de ieri — că Majestatea Sa a refuzat aprobarea propunerilor ministrului-președinte Wekerte.

Semnificativ pentru halul în care se află guvernul e goana ce s'a pornit în presa guvernamentală împotriva deputatului croat Supilo, odinioară atât de sărbătorit de coaliția de azi.

Ziarul contelui negru „Magyar Hirlap” constată că deputatul Supilo nici n'ar avea dreptul de-a fi deputat în Camera ungară, deoarece numai la 18 Mai 1906 și-a câștigat cetățenia ungară, iar legile dispun că nu poate fi deputat decât după zece ani. Acum însă, după ce comisia n'a dificultat alegerea lui — e prea târziu. Supilo rămâne deputat, dar împotriva legilor.

Drept orice comentariu, reproducem părerea ziarului „Az Ujság”, care în chestiunea croată e în fruntea ziarelor cari îi atacă pe Croați cu cea mai mare înverșunare.

Iată ce spune acest ziar:

„Da, da, Supilo trebuie aruncat din parlament, fiindcă pe nedreptul a ajuns în parlament. Descoperirea aceasta o face, firește, organul dlui ministru de interne, pentru că poliția stă sub șefia lui. Acestei poliții nu i-a păsat de trecutul lui Supilo, câtă vreme acesta sprijinea politica coaliționistă. De ce i-ar fi și păsat? Nu e chemarea acestui ministru să verifice sau să respingă mandatele, treaba Croaților pe cine-i, primesc de deputat. Așa se vorbea atunci. Acum însă Supilo a ajuns un politician care le încurcă izele. Se refer deci la lege. Pe noi nu ne

Politeță parlamentară ungurească.

Procedarea brutală a deputaților maghiari față cu deputatul român Vaida, a arătat lumii întregi de ce spețe sunt. Toată presa germană e plină de această impresie și marele ziar „Frankfurter Zeitung” publică următoarele exemple de politeță parlamentară ungurească pe cari credem bine să le reproducem:

Maniu: Când în ultima ședință colegul meu, deputatul Alexandru Vaida...

O voce: Afară cu porcul acesta!

Strigăte: Sunteți solidari cu domnul?

Csismazia: Un trădător de patrie nu are loc aici.

Maniu: A fost silit cu forța să părăsască sala de ședințe...

Voci: Foarte bine! Bine s'a făcut! El nu va mai putea apare nici odată aici! (tumult).

Maniu: Întreg cazul acesta e fără precedent în istoria parlamentarismului. Acesta e un adevărat ostracism...

Henthaller: Mizerabili trădători de patrie...

Eitner: Asemenea mizerabili ca voi nu se găsesc în nici un parlament din lume (tumult).

Și ca final plin de efect:

Eitner: Deputatul Maniu a avut îndrăzneala de a lua cuvântul pentru ca să apere

o cauză rea. Fidel obiceiului său el a mințit și calumniat cu aceasta ocazie... Așa sunt valachii...

Președintele Justh: Pentru aceste expresii chem pe dl deputat la ordine.

Olay: Pungași, mizerabili! Pe toți ar trebui să vă dăm afară.

Maniu: Susține că a descris evenimentele conform cu adevărul. El e convins că președintele n'are nevoie de forță pentru a menține ordinea, căci are în acest scop destulă putere și drepturi. Afirmația lui Eitner este o insultă pentru toată națiunea română, (Zgomot imens și întreruperi. Președintele sună).

Voci: Iar e obrasnic! Aci nu există o națiune română, ci numai o naționalitate română! Ține-ți gura!

Președintele Justh: atrage atențiunea oratorului că în Ungaria nu există o națiune română.

Maniu: Ar fi datoria președintelui, să protejeze pe deputatul Vaida, al căruia loc e aci.

Voci: Un mizerabil își are locul în temniță.

... Mai bine ca orice caracterizează pentru străinătate aceste scene brutalitatea deputaților maghiari.

importă ce se va alege din afacerea lui Supilo, nu noi l-am adus în parlament pe acest patriot croat. *E însă o rușine pentru parlamentul ungar, când un membru al său e dat în grija detectivilor: să aescopere ceva ca să se poată executa o pedeapsă hotărâtă de mult.*

ROMÂNIA

Textul oficial al mesajului.

După cum am anunțat în nrul nostru recent, Joi la 7—20 c. a avut loc deschiderea corpurilor legiuitoare.

Iată acum câteva amănunte:

Cu tot timpul pios o mulțime de lume a ținut să asiste la ceremonia deschiderii.

Toate tribunele erau pline, iar coloritul viu al toaletelor de dame dau o notă veselă și plăcută salei de ședințe.

Miniștrii au sosit îmbrăcați în haine de gală, printre ei excela președintele consiliului dl D. A. Sturdza, care purta insigniile cordonului ordinului Carol I.

Majoritatea parlamentarilor era îmbrăcată în haină neagră, se vedeau însă și haine democrate destule.

Dintre fruntașii opoziției erau dl Carp și Filipescu, lipsia dl Take Ionescu.

Băncile ministeriale erau complet ocupate.

Dl D. A. Sturdza președintele consiliului se urcă la tribună dând citire următorului discurs al Tronului:

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați,

În urma dizolvării adunărilor legiuitoare, colegiile electorale au fost convocate, pentru ca țara să-și afirme dorința în împrejurările prin care trecem.

Liniștea înlăuntrul și pacea între cetățeni sunt necesități de primul ordin, pentru dezvoltarea normală și progresul neîntrerupt al unei țări. Dvoastră aveți de îndeplinit o frumoasă misiune, de a stabili un echilibru satisfăcător între diferitele clase sociale, cari constituie baza existenței statului.

Ploile căzute în săptămânile din urmă au împrăștiat frica de o secetă amenințătoare.

Astăzi renasc speranțele într-o recoltă satisfăcătoare și munca câmpului vă recheamă la locuința dvoastră. Pentru acest motiv nu v'am convocat acum decât într-o scurtă sesiune extraordinară, pentru a vă constitui. Până la sesiunea de toamnă aveți timp suficient, pentru a studia realizarea măsurilor anunțate în numele Meu, prin manifestul guvernului din 12 Martie trecut. Asigurând bună starea populației rurale și așezând relațiile dintre marii proprietari de pământ și țărani pe baze satisfăcătoare pentru ambele părți, veți săvârși prin buna înțelegere și colaborarea tuturor o reformă mare și binefăcătoare, care va rămâne durabilă.

Urez, ca această legislatură să fie spornică din toate punctele de vedere și să asigure progresul economic și dezvoltarea fecundă a scumpei noastre patrii.

Sesiunea extraordinară a Corpurilor legiuitoare este deshisă.

Carol.

D. D. Sturdza, președintele consiliului de miniștri și ministru al afacerilor străine.

Spuu Haret, ministru de culte și instrucție publică,

Ion I. C. Brătianu, ministru de interne.

Emil Costișescu, ministru de finanțe.

Anton Carp, ministru al agriculturii, industriei și comerțului și al domeniilor;

Toma Stelian, ministru al justiției.

V. G. Morțun, ministru al lucrărilor publice.

General Al. Averescu, ministru de război.

Mesajul a fost primit cu furtunoase aplauze de cei prezenți:

Ședința dela 7,20 c. a Camerei și Senatului.

La ora 2 și jum. s'a deschis ședința Camerei sub președinția de vârstă a dlui Anton Antonescu, deputat al Râmnicului Sărat.

După strigarea apelului nominal s'a procedat prin tragere la sorți la repartizarea deputaților în secții pe județe pentru validarea titlurilor lor.

În sfârșit la propunerea președintelui se trece în secții pentru verificarea mandatelor.

După o oră se reintră în ședință se citește raporturile relative la alegerile din toate județele și să primesc unele fără discuție altele se contestează.

S'au primit contestații la coleg. III de Prahova dela N. Basilescu și Stelian Popescu pentru invalidarea mandatului dlui Brezoianu, pe motiv, că a făcut cererea de înscriere prea târziu.

Secție a validat alegerea.

Dl Iorga a vorbit în chestia alegerii dela Iași și regretă, că nu poate contesta alegerea adversarului dlui A. C. Cuza neavând 5 voci cari să o susțină, căci „partidul meu nu e constituit“, zice ironic dl Iorga.

Asupra alegerii la col III. de Olt a fost o discuție interesantă. Să contestă alegerea dlui C. Basarab-Brâncoveanu de cătră dl Mih. Cantacuzino, fratele candidatului Gr. Cantacuzino pentru acest colegiu.

Dintre cei doi „prinți“ a fost ales de țărâtime cel mai popular, care spune, că s'a coborât în mijlocul poporului, pentru a-i înțelege și a-i studia nevoile și a-le arăta guvernului, în calitatea sa de reprezentant al țărâtimei.

Îi ia apărarea dnii Panu și ministru Brătianu, iar la urmă alegerea dlui C. Basarab-Brâncoveanu să validează.

Ședința se ridică la orele 5.45.

Senatul se deschide sub președinția de vârstă a dlui Stroe Belloescu, care salută matural corp și-i dorește o spornică activitate pentru deslegarea problemelor, cari vor orândui bună starea poporului și fericirea țării.

Se procedează și aci la alegerea de secțiuni pentru validarea mandatelor.

Ședința se închide la ora 3 urmând a se continua la 8,21 c.

Mesagiul de tron și presa austriacă.

Arbeiter Zeitung: Conștiința ca prin reforma electorală s'a format baza pe care se va ridica o nouă Austrie — a format tenorul mesagiului și a făcut, așa zicând, din mesagiul un document istoric.

Prin Parlamentul votului universal le este dată puțință popoarelor să creieze statul, care garantează tuturor lumină și aer, care nu calcă în picioare nici o națiune, ci des-

chide drum liber ori căruia cetățean. Al lor este parlamentul și al lor este statul“.

Deutsches Volksblatt vorbind despre pasagiul din mesagiul care atinge afacerile comune ale Austriei și Ungariei zice:

„Pasagiul din mesagiul în care se vorbește despre relațiunea dintre cele două părți ale imperiului e de-o simpatie extraordinară. Perciziunea și energia cu care se stabilește că principiul pe care au să se bazeze tratativele dintre Cis și Trans are să fie acela că „egătura politică dintre cele două state neștirbită trebuie să se păstreze generațiilor viitoare“ — duc la concluzia că Coroana se va opune cu toată energia împotriva atentelor Maghiarilor în contra unității Monarhiei, — pentru-că să se înconjure ori ce desbinare care în viitor ar fi primejdioasă unității pragmatice. Bine înțeles nu ajunge ca numai Coroana să inaugureze o politică de energie și perseverență, ci e absolut necesar ca această politică îmbucurătoare a perseverenței să aflu un puternic sprijin în parlamentul austriac“.

Die Zeit polemizează cu jurnalele unguerești cari sunt furioase pe mesagiul. Nu admite punctul lor de vedere că sar putea susține uniunea politică, fără uniune economică. În teorie ar fi posibil, în practică dovedește și istoria că nu. — Numește parlamentul Austriac, parlamentul transacțiunii fiindcă transacțiunea e proba de foc.

Neue Freie Presse miroasă a usturoi ungueresc.

O convorbire cu deputatul socialist român Grigorovici.

Dintre deputații români din Viena, acela care atrage mai mult atenția este dl George Grigorovici, măcar pentru politica ce o urmează. D-sa este socialist și ca atare n'are nici un tovarăș în celelalte parlamente în cari se găsesc români.

În România, dela intrarea d-lui Morțun în partidul liberal, a mai fost numai dl Mille timp de o legislatură membru socialist al parlamentului. Acuma nu-i nici un socialist. Și în decurând dizolvata *Dumă* se aflau români, dar nici un socialist și nici în Budapesta nu se află de aceștia. Dl Grigorovici este deci singurul deputat român socialist; de altfel nici d-sa n'a fost ales într'un cerc curat românesc, ci într'unul amestecat.

Era deci natural ca în ancheta ce mi-am propus s'o fac asupra tendințelor ce vor urma, ca mandatar ai națiunii, deputații români, să încep cu dl Grigorovici.

L'am căutat așa dar la parlament și am avut cu d-sa o lungă convorbire asupra politicii generale austriace, asupra politicii socialiste și a d-sale personale.

La întrebarea mea, care va fi atitudinea sa în parlament, dl Grigorovici mi-a răspuns:

— Eu sunt membru al clubului social-democrat. După cum se știe clubul nostru va fi condus de un comitet din care vor face parte reprezentanții ai tuturor naționalităților, afară de români. Asta pentru-că eu nu sunt ales într'un cerc românesc, ci în unul amestecat, care oficial e considerat ca german și alt român socialist nu e.

În interiorului clubului socialist mai multe cercuri, împărți pe naționalități, cari au câte un președinte. Toți membrii clubului vor fi solidari în toate actele lor; numai în revendicările pur naționale cercurile vor avea deplină libertate de acțiune, trebuind însă totuși să urmeze programul național al partidului.

Acest program prevede, ca scop îndepărtat, transformarea Austriei într'o confederație de popoare egal îndreptățite. În privința Ungariei cere separarea completă. Această idee, care înainte era predominantă, a început acum să aibă mulți adversari în partid.

Cea mai nouă idee este că Ungaria și Austria trebuie să formeze un singur stat, compus din mai multe popoare confederate,

în așa fel ca Germanii din Austria cu cei din Ungaria, cehii cu slovacii, românii din ambele țări să formeze câte o unitate aparte, indiferent de teritoriu

După noi, în aceasta constă salvarea Austro-Ungariei. Fie-care din aceste popoare să aibă dreptul să-și decidă singur, după voie, chestiile culturale. Astăzi, când Cehii cer o universitate la Brünn, Germanii protestează că o parte din dările lor se întrebuințează pentru scopuri culturale cehe.

Pe când dacă popoarele ar fi libere, Cehii din dările strănse în sânul lor, și-ar forma instituțiile culturale pe cari le-ar crede necesare.

Singurul popor care s'ar opune acestei stări de lucruri, ar fi Ungurii, care ar rămânea astfel numai proprii or stăpâni și n'ar mai putea stăpâni pe Români, Sârbi, Slovaci, Sași etc. Dar cine-i va întreba pe ei, dacă sunt pentru ori contra? Când se va introduce și în Ungaria votul universal, ceea-ce, de abea, va aduce naționalitățile la adevărata deșteptare, ar fi de ajuns ca naționalitățile din Ungaria și Austria să accepte această transformare, pentru ca Ungurii să nu poată sufla nici un cuvânt ci să se supună.

Ideia aceasta este veche. În partidul socialist, cel mai autorizat partizan al ei este deputatul Renner, unul dintre cei mai distinși membri ai clubului nostru, care a scris număroase opere în cari se propagă aceste idei. Eu, personal, de asemenea sint de această idee.

Acesta este programul nostru din punct de vedere național, în ce privește viitorul. Pentru moment, câtă vreme nu putem încă spera în îndeplinirea lui, trebuie să ne mulțumim cu mai puțin.

Noi cerem acum respectarea drepturilor tuturor popoarelor, mai ales în ce privește cultura. Orice cetățean să aibă dreptul și puțința de se instrui în limba lui. Pentru aceasta trebuie să căutăm ca sume cât mai mari să fie întrebuințate pentru scopuri culturale. În ce privește Bucovina, ea este locuită de mai multe popoare, neegale în cultură. Nu vreau să susțin că poporul german a atins culmea cu turei; și câtă vreme poporul român este mult, mult inferior celui german, socot că trebuie forțate mai întâi lucrurile pentru ca poporul român să ajungă pe cei german.

Prin acest punct de vedere sunt de acord și cu dreptatea, și cu programul național al socialiștilor și cu necesitățile poporului român.

— Prin umare deși nu veți face parte din clubul român, veți lucra alături cu el?

— Câtă vreme va avea cereri drepte, da. Voiu sprijini toate cererile culturale pe cari le va face clubul. Ba chiar aş avea unele cereri imediate, pe cari, cred, clubul nu le are.

Astfel este înființarea unei universități române la Cernăuți. Această cerere nu o fac pentru satisfacerea unei ambiții naționale, ci pentru ca profesorii și docenții români să poată ținea cursuri poporului în limba română. Astăzi, pentru a se păstra caracterul german al universității, acest lucru nu e admis.

În general, ca reprezentant al poporului, cererile cari mă vor interesa mai mult, sunt cele pentru popor, cum este aceea pe care am enunțat-o.

În această privință sper să pot chiar aduce mai multe foloase poporului român, făcând parte din clubul socialist, decât dacă aş face parte din cel român, căci îmi voiu da toată osteneala să atrag întreg clubul nostru pentru cererile drepte ale Românilor.

Cum clubul socialist are 87 membrii, se înțelege, că ar putea folosi mai mult decât cei 5 Români din Clubul român.

Dar aceste cereri n'am să le sprijinesc numai în ce privește pe români, — ci și pentru celelalte popoare, căci toate au dreptul la cultură. După-cum am spus, în prima linie mă voiu interesa de poporul de jos.

După cât știu, partidul național român

vrea să ceară mai multe gimnazii pentru români. Or, eu cred, că nu aceasta trebuie să fie cererea principală, ci trebuie să ne interesăm de cultura poporului. Țăranul român din Bucovina nu urmează la școală, și dacă urmează, nu folosește nimic, pentru-că imediat ce părăsește școala uită totul; el nu are cărți de citit în limba română. În această privință, noi socialiștii suntem aceia cari aducem adevărate foloase, din punct de vedere național, popoarelor noastre. Nu prin faptul că pe fiecare an încă 30—30 elevi vor fi sfârșit un gimnaziu românesc se aduce un folos culturai române, ci noi, atrăgând poporul de jos prin partea socială a programului nostru, de partea noastră, îi ținem discursuri în limba română, îi dăm ziare române și-i facem serbări la cari aude vorbindu-se românește.

În așa fel capătă dragoste pentru limba lui. Prima mișcare socialistă din România, atât de hulită de prieteni și dușmani, pentru că, după o existență de 20 ani, n'a adus nici un rezultat, de fapt a adus mari foloase culturale.

Sunt nenumărați muncitorii cari la clubul socialist au învățat a scrie, a ceti, a gândi. Și acest lucru se petrece pretutindeni.

Internaționalismul în caz de anaționalism e o utopie pe care nu o ia nimeni în serios. Noi socialiștii suntem internaționaliști în sensul că vrem ca toate popoarele să trăiască bine lângă olaltă; noi nu vrem însă ca un popor să dispară ca atare. Fiecare popor are dreptul și datorita de a se ocupa de educația alor săi.

De aceea noi Românii din Bucovina nu trebuie să luptăm pentru a romaniza pe ruteni; noi trebuie să ne întrebuințăm forțele pentru a cultiva pe români. Rutenii trebuie să se ocupe și ei de poporul lor.

Dl Grigorovici are mari speranțe în viitorul socializmului în Bucovina și a socializmului român în general. În țară mișcarea dela „România Muncitoare” o consideră ca foarte serioasă și cu viitor. Dar acolo unde socializmul român e cel mai tare e în Ungaria, unde el prezintă o forță colosală, în ce privește numărul. Se simte însă acolo mult lipsa unor conducători intelectuali cari să cunoască bine teoriile socialiste.

Explicația acestui fapt se găsește în radicalismul celor mai de seamă elemente române din Ungaria. De altfel acest lucru se vede la toate popoarele apăsate din lume: la ele lupta pentru egalitate socială se confundă cu lupta pentru egalitatea națională, așa că e greu de făcut distincția între amândouă.

Cu aceste idei dl Grigorovici își începe cariera parlamentară.

Coresp.

Viena, 20 Iunie 1907.

Buletin parlamentar.

Ședința Camerei.

Vineri, 22 Iunie.

Obstrucția croata se urmează înainte.

Din partidul naționalităților sunt de față domnii: *Coriolan Brediceanu, Aurel Vlad, Mihail Polit.*

Vorbește dintre Croați *Matei Novosel* până la ora 1 și 30 minute, când se iau în desbatere petițiile.

la cuvântul la petițiile cari cer remedii contra emigrărilor: *Hencz Károly și Laehne Hugo.*

Lengyel Zoltán are anunțată pentru ziua de astăzi o interpelație. Va spune marele vânător de senzații ceva picant? Lengyel umblă de ici până colo și le predă stenografilor textul interpelației sale. Dar când să-și desvolte interpelația, cine nu-i nicăiri?

Tocmai Lengyel Zoltán!

Ce să fie asta? O nouă picanterie?

Ori numai un mic truc pentru a se face interesant?

Urmează dl Aurel Vlad cu o interpelație în interesul amployaților dela poște.

Aurel Vlad.

Cu toate că nu sunt autorizat din partea funcționarilor dela poșta, îmi iau voia să-mi desvolt interpelarea mai mult în interesul libertății întrunirii și a asociației decât în interesul lor. O fac conștient de faptul că eu, în calitate de deputat, nu am nevoie de autorizația nimănui pentru ca să am dreptul să adresez în interesul cauzei obștești întrebări ori-cărui membru al guvernului.

Nu e mult de când s'a publicat ordinul confidențial al d-lui ministru de comerț, n-rul 54.065/1906 prin care funcționarii dela poșta sunt opriți să țină congres regnicolar și li-se interzice chiar și în principiu să poată forma o asociație și să poată face propagandă. Acelaș ordin îi amenință pe funcționarii cu un control sever. Se mai spune apoi că „pentru organizarea a oricărui fel de reuniune sau instituțiune de promovare a intereselor lor trebuie să-și ceară îngăduință prealabilă.”

Eu nu pot înțelege de ce-i oprește dl ministru de comerț tocmai pe funcționarii dela poșta să țină congres regnicolar; nu înțeleg de ce li se interzice chiar acestora să se poată constitui în o asociație oarecare. Căci doar ceilalți funcționari, cei de stat, dela comitat și dela căile ferate își au reuniunile lor. Funcționarii dela căile ferate și-au ținut deja congresul și statul ungar tot n'a pierit încă.

Eu sunt de părerea că acest ordin al dlui ministru de comerț nu e numai ilegal, fiindcă despoaie o clasă însemnată și cultă a cetățenilor statului de dreptul asociației, — ci e în acelaș timp fără rost, fiindcă dacă nu pot ține congres, dacă n'au asociații cari să apere interesele lor, nu vor primi dispozițiile parlamentului: regularea salariilor și pragmatica serviciului cu aceeaș liniște, cu care le-ar primi dacă li s'ar lăsa acest drept.

Mai e însă și o altă chestiune asupra căreia vreau să vă atrag atențiunea și aceasta e chestiunea tantiemelor. Chestiunea aceasta a fost regulată spre îndestulirea tuturor funcționarilor și cu toate aceste s'a reținut o parte din aceste tantieme sub cele mai osebite pretexte. Mi-ar plăcea să știu cu ce drept reține guvernul aceste tantieme meritate și spre ce scop vrea să întrebuințeze sumele reținute.

Îmi iau dară voia a prezinta d-lui ministru de comerț următoarea:

Are dl ministru de comerț cunoștință despre ordinul confidențial dat dela ministerul d-sale sub nrul 54065/906, prin care li-se interzice amployaților dela poșta a se întruni într'un congres și a forma o reuniune?

Nu află dl ministru, că acest ordin constituie o violare a libertății de întrunire ce trebuie să li-se garanteze tuturor cetățenilor? Și ce are de gând să facă dl ministru, pentru-ca această libertate să li-se lase neatinsă și amployaților dela poște?

Are cunoștință dl ministru că sub diferite pretexte li-s'au oprit amployaților dela poște „competențele parțiale”, cari li-se încuviințaseră odată? Cum motivează dl ministru această dispoziție și pentru ce scop are de gând să întrebuințeze sumele acelor competențe reținute?

LENGYEL ZOLTÁN adresează guvernului o interpelație în chestia mesagiului de tron din Austria.

WEVERLE: răspunde că mesagiul tronului dă expresiune programului și liniei de conduită a guvernului, deci mesajul de tron austriac este expresiunea programului de guvernare al guvernului austriac.

Urmează din principiile parlamentarismului, că răspunderea pentru mesajul de tron nu se poate pune în sarcina domnitorului, ci cade asupra guvernului. Și mai urmează, că precum guvernul ungar nu ar suferi ca un guvern străin să-i impună linia de conduită, tocmai așa nici guvernul ungar nu-și poate permite acest lucru față de un alt

guvern. Cât pentru durata transacțiilor economice, guvernul și-a precizat și altă dată ținuta sa, că nu va încheia o transacție pentru timpul dela 1917 încolo, decât pe lângă condiția ridicării de fapt a carantinelor între Austria și Ungaria. Deasemenea și în chestia sporirii contingentului de recruți ținuta guvernului va fi tot aceeași, pe care a mai precizat-o și cu alte ocazii, și anume: guvernul admite trebuința de a se spori contingentul de recruți amăsurat necesităților inexorabile ale statului; dar guvernul nu va veni cu propuneri formale în această chestie până când nu se va asigura despre „favorurile naționale”, pe cari le va putea storce în schimb și de cari crede că va trebui să se facă pendentă sporirea contingentului de recruți.

LENGYEL ZOLTAN reflectează.

Camera ia spre știință răspunsul ministrului președinte.

Ședința cea mai apropiată se va ținea luni, în 24 iunie n. cu ordinea de zi:

1. Propunerile președintelui.
2. Alegerea comisiei pentru cvotă.
3. Urmarea desbaterii generale asupra proiectului de lege despre impiegații dela căile ferate.

Casa Magnaților.

Sâmbătă, 22 iunie st. n.

S'a votat în discuția generală proiectul de lege despre servitori fără a lua nimeni cuvântul.

Au vorbit mai mulți inși la discuția pe paragrafi, cu care s'a ajuns până la § 28.

Cronica externă.

Evenimentele din Franța.

Ședința dela 21 c. a Camerei franceze a fost consacrată tristelor evenimente, ce să desfășoare în sudul Franței.

Intocmai ca și în România în primăvara timpurie a acestui an, guvernul francez este îngrijorat de seriozitatea mișcării pornite de podgorenii țărani.

Deosebirea este, că pe când revoltele țărănești au izbucnit deodată în mod cât se poate de amenințător și au trebuit înăbușite iarăși cu cele mai hotărâte mijloace de represiune, pe atunci manifestații podgoreni au prevenit guvernul prin adunările lor, de aceea ce trebuie să urmeze la caz când nu li-se va satisface cererea.

Guvernul avea motivele lui de a trăgăna afacerea, provocând astfel îndârjirea resculților, cari s'au dedat la excese.

Intervenția forței armate era și aici o necesitate inexorabilă. Atâta numai că moralul armatei franceze s'a slăbit în timpul din urmă și nu sunt tocmai rare cazurile de insubordonanță, ce s'au semnalat.

Președintele Consiliului dl Clémenceau luând cuvântul în ședința dela 21 a Camerei, a făcut istoricul dezvoltării răscoalelor viticole, citind rapoartele prefectilor și a arătat necesitatea unei intervenții a armatei care contrar acuzațiilor ridicate de interpretații nu s'a făcut de loc vinovată de acte brutale, ci a tras foc numai acolo unde nu se putea altcum.

Turburările din Narbonne au cauzat rănierea gravă a șase oficeri câțiva suboficeri și peste 70 de soldați. Un agent de poliție a fost linșat. Teroarea care s'a operat asupra orașului a schimbat fața lucrurilor. În oraș a reintrat liniștea și până în momentul de față nu s'a anunțat nici o nouă desordine.

Un eveniment dureros a produs transportarea regimentului al 17 dela Béziers la Agde, care a fost împreună cu mari dificultăți. Mulțimea a baricadat porțile cazarmei oprind intrarea. Deasemenea a rupt din corp vr'o trei sute de soldați, cari s'au dat pe partea răzvrătiților.

Ministrul aduce această tristă știre cu durere la cunoștința Camerei, se simte însă dator să o facă în interesul adevărului și pentru

legitimarea pedepsei la care vor fi supuși soldații răzvrătiți.

El sfârșește arătând necesitatea continuării operei de represiune, cu mijloacele ce le stau la dispoziție, cere însă încrederea și sprijinul camerei, fără de care nu va putea munci în deplină conștiință.

„Acordați-ne încrederea”, a zis Clémenceau, „și atunci în numele DVoastră vom asigura respectarea legilor.”

Apelul președintelui Consiliului a fost subliniat de aplauze.

A urmat interpelația socialistului radical Aldy.

Acesta acuză guvernul de a nu fi luat la timp măsurile necesare, pentru împlinirea cererilor podgorenilor, măsuri, cari ar fi putut înlătura situația tristă de astăzi. Armata care a fost mobilizată și îngrămădită în fața agitației spiritelor, în loc să aibă vr'un efect îmbucurător, a întărit și mai mult pe viticultorii, ale căror cereri au fost neglijate.

Deținerile operate în masă și asupra celor vinovați și asupra celor nevinovați au provocat de asemenea legitime nemulțumiri, ar fi deci o faptă foarte prevăzătoare, dacă s'ar deschide ușile temnițelor pentru toți arestații, cari zac în penitenciare din vina altora și nu din a lor.

Socialistul independent Millerand a atacat de asemenea guvernul, atribuind gravitatea mișcărilor dela Sud procedurii ușoare și lipsei lui de prevederi.

„Guvernul” — a zis el — are de-a face cu o populație cu totul republicană, care ar fi ascultat de o vorbă sănătoasă. Trebuie să se încercat cel puțin acest lucru și s'ar fi ajuns la rezultate satisfăcătoare.

Astfel stă lucrul în Cameră. Clémenceau a promis, că va urmări pe falsificătorii de vinuri, n'a răspuns însă la celelalte cereri ale podgorenilor, de a se mări taxa pe zahăr, etc.

În acest timp desordinea dela sud continuă.

La Narbonne s'a proclamat starea de asediu. Trei persoane au fost ucise și 18 rănite. Nici un hotelier n'a voit să primească pe oficeri. Comandantul regimentului 139 în urma evenimentelor întâmplare a fost destituit.

Regimentul al 17-lea din Agde s'a resculat și luând arme și muniție s'a alăturat la cetele de răzvrătiți.

El este urmărit de patrulă.

FRANZ JOSEF Apă purgativă

probată ani de zile cu cel mai bun rezultat.

ȘTIRILE ZILEI.

— Sâmbătă, 22 Iunie 1907.

— **Adunarea muncitorilor români din Budapesta.** Muncitorii români din Budapesta au convocat pe mâine, Duminecă, o adunare publică cu următoarea ordine de zi: 1. Sufragiul universal în Austria și parlamentul ungar. — 2. Libertatea întrunirii și a asocierii.

Adunarea se va ținea la orele 3 d. a., în grădina ospătăriei Droszyák, strada Ovoda Nr. 27.

Procesul Ugrenilor — amânat. Procesul celor 41 de alegători români din cercul electoral Ugra, acuzați că ar fi agitat la ultimele alegeri — a fost amânat din cauza că nu s'au prezentat toți acuzații. Tribunalul din Oradea-Mare a respins cererea procurorului ca acuzații absenți să fie aduși în-

intea tribunalului prin jandarmi și să se dezbate procesul fără amânare.

Apărători au fost d-nii dr. D. Lascu și dr. N. Zigre.

Pentru sufragiul universal. În luna trecută, partidul social-democrat a ținut în țara întreagă întruniri publice, în cari s'a cerut introducerea grabnică a sufragiului universal. În Budapesta s'au ținut 21 de adunări, în provincie 56. Aceste hotărâri, însoțite de o petiție, au fost prezentate astăzi Camerei deputaților.

— **Procesul Polónyi-Lengyel.** Eri i-s'a comunicat acuzatului Dr. Lengyel Zoltán hotărârea judecătorului de instrucție prin care i-se aduce la cunoștință, că i-s'a admis să dovediască acuzele ridicate împotriva fostului ministru de justiție Polónyi. Acuzele sunt foarte grave și se resumă în faptul, că Polónyi a uzat de calitatea sa de consilier comunal pentru a se îmbogăți, săvârșind nenumărate șantaje.

— **Revoltă în închisoarea din Arad.** În închisoarea tribunalului din Arad, robii închiși s'au revoltat eri după amezi și au refuzat să săvârșiască munca obișnuită. Anză la revolta lor a dat faptul, că de multă vreme li-se dă o pâine plină de murdărie. Robii cu săptămâni înainte s'au plâns la direcția închisorii, dar plângerile lor n'au fost ascultate. — Eri după amiază, apoi, au refuzat să-și înceapă lucrul. Direcția închisorii a pornit numai decât anchetă și a constatat că plângerile robilor sunt întemeiate și-a dispus să se facă cercetare împotriva brutarilor.

— **Agenți de emigrare condamnați.** Poliția din Budapesta (circumscripția a VII-a) a condamnat eri pe trei agenți la câte 10 zile închisoare și 200 de coroane amendă, pentru „ademenire la emigrare”.

Agenții și iarăși agenți? Și volniciile solgăbiraielor și brutalitățile celorlalte organe administrative nu contribuie oare ele în mai mare măsură la emigrare, decât bieții de agenți?

— **D-n cauza sftintelor sărbători a Rusăților, numărul viitor al ziarului nostru va apare numai Marți, la orele obicinuite.**

Dorim tuturilor cititorilor noștri sărbători fericite!

— **Ca în Rusia.** Dl dr. D. Lascu îi comunică ziarului „Tribuna” următoarea volnicie:

„Eri mi s'a prezentat bravul țaran frunțas din Sân-Nicolaul-Român, Teodor Elenes și mi-a arătat o citație dela solgăbirăul din Ceca, prin care băiatul său de 11 ani, elevul Teodor Elenes e somat să se prezinte la oficiul pretorial. Crima: avea cărțile cu versuri „agitorice și de conținut trădător de patrie”.

Mai rău decât în Rusia!

— **Salvarea patriei.** Mașinistul-tipograf Augustin Cseleznik, pe când era angajat în tipografia „Patria” din Budapesta, a săvârșit o „crimă gravă” împotriva ideii de stat maghiar. În ziua de 15 Martie, fetele cari lucrau la mașină, veniseră în tipografie cu pânglici lungi tricolore. Mașinistul, responsabil de tot ce se petrece în jurul mașinei, a rugat fetele să ia de pe piept panglicile aceste spânzurătoare, cari ușor putea să cauzeze vre-o nenorocire, încolăcindu-se în jurul unei roți. Un evreias din tipografie, „indignat” de această purtare i-a spus mașinistului câteva vorbe aspre, iar acesta a răspuns prin — o palmă. Pentru această palmă judecătoria din Bpesta l-a condamnat la o lună închisoare și zece coroane amendă, luând drept circumstanță agravantă faptul că în calitate de maghiar și-a bătut joc de tricolorul național.”

Înregistrăm, cu o cale, un moment interesant. Întrebat, unde lucrează acum, mașinistul a răspuns:

— În tipografia „Poporul Român”.

— Acolo îți e și locul! — i-a răspuns judecătorul „patriot” și l'a condamnat.

Patria e salvată!

— **Publicul german și „1907“.** Corespondentul din București al ziarului „Frankfurter Zeitung“, s'a grăbit a comunica ziarului german poezia d-lui Alexandru Vlăhuță, care conține reflecțiile acestui literat asupra regnului M. Sale Regelui. Acest corespondent informează publicul german că ideile coprinse în poezia d-lui Vlăhuță sunt perfect de adevărate și că poezia a produs o adevărată impresie în România.

— **Concurs la stipendii din fundațiunea Gozdsu.** Din fundațiunea fericitului Gozdsu se dau stipendii pentru școale medii, facultăți, universități și școale de cadeți. Concurenții au să prezinte următoarele documente: 1) extras de botez, provăzută cu clauzula parohului, că concurentul și de prezent aparține bisericii gr.-or. române; 2) testimoniu școlar pe anul 1906—1907, resp. indicele despre cursurile ascultate și ev. documentul despre progresul făcut; 3) atestat de paupertate, care are să cuprindă date pozitive despre averea concurentului sau a părinților lui. Atestatul acesta trebuie scris și de preotul local. Dacă concurentul a întrerupt studiile, atunci are să prezinte și atestat oficial despre ocupațiunea sa pe timpul de întrerupere a studiilor și despre purtarea morală în acest timp. Fiecare concurent are să arate în petițiunea sa specialitatea, la care, și locul, unde voește a continua studiile. Ceice voesc să studieze în străinătate, au să arate necesitatea de a face studii în străinătate. Terminul de concurs e 5 August n. c. Petițiunile au să fie trimise la Reprezentanța fundațiunii lui Gozdsu Budapesta VII, Holló-utca 8. Fiecare concurent are să indice în petițiune locul și poșta ultimă, unde voește să i-se trimită rezoluțiunea Reprezentanței.

Câștig de bani! Cumpăr flori de romoniță și tei (Lindenblüthen, Hársfavirág). Fieștecare poate ajunge la câștig frumos prin culegerea acestor flori — deci trimiteți copii și pre cei mai slabi de alt lucru să le culegă. Numai flori uscate cumpăr. Trimiteți mustre și apoi Vă scriu prețul. Când le uscați odată sau de 2 ori la zi trebuie întoarse ca fânul.

Cornel Demeter apotecar
Szászváros.

Economie.

Starea sămănăturilor în străinătate. În ministerul ungar de agricultură au sosit dela consulii din străinătate următoarele rapoarte:

Statele-Unite din America de Nord. Consulul general din Chicago raportează, că starea sămănăturilor de toamnă e cu cevaș mai favorabilă, decât a celor din anul trecut în același timp.

Samănăturile de primăvară se prezintă până acum mai bine, decât cele din anul trecut.

India-Orientală. Consulul din Bombay raportează, că recolta în genere e îndestulitoare. Secerișul continuă, în unele ținuturi s'a început deja și treeraiul.

Serbia. Conform raportului consulului din Belgrad, ploile abundente din urmă, au avut o înrăurire deosebit de bună asupra dezvoltării vegetațiunii, astfel starea sămănăturilor s'a ameliorat. Livezile sunt frumoase. Consulul din Șabaț raportează, că ploile din Mai au îndreptat sămănăturile, cu toate acestea recolta grânelor de toamnă va fi abia mijlocie.

Sămănăturile de primăvară încă au suferit mult din cauza căldurii timpurii și anormale.

Ploile au avut însă înrăurire bună asupra dezvoltării ulterioare a sămănăturilor de primăvară.

Anglia. Conform raportului consulului general din Londra timpul rece din Anglia a fost nefavorabil dezvoltării sămănăturilor.

Mulțime de burueni au crescut și năpădit

grânele. Cele mai frumoase sămănături sunt în ținuturile sudice ale Angliei, cele mai slabe în ținuturile nordice. Situația livezilor e favorabilă.

Germania. Consulul din Kiel raportează, că în urma timpului rece dezvoltarea sămănăturilor nu e îndestulitoare.

Rusia. Conform raportului consulului general din Varșovia, timpul din urmă a fost favorabil dezvoltării sămănăturilor. Acestea s'au îndreptat, recolta va fi însă totuși numai mijlocie. Lucrările de primăvară sunt isprăvite.

Bursa de efecte. Sosind din străinătate știri mai favorabile, circulația la deschiderea bursei a început a fi animată.

Au contribuit la aceasta și cumpărările arbitrajului din Viena.

Spre încheierea bursei, cursurile valorilor au căzut. Anză la aceasta a dat căderea cursului acțiilor căilor ferate austro-ungare.

Rentele și valutele nu s'au schimbat.

La încheierea bursei au notat:

Actiile institutului de credit	Coroane
„ „ austriac	— 648.50
„ „ ung. a.	— 750—
„ băncei de escompt a.	— 496—
„ soc. căilor ferate austro ung.	— 667.75
Renta ung. de aur 4 proc. vinde	— 111.35
„ „ coroane 4 „ „	— 93.75
„ austr. de aur 4 „ „	— 116.50
„ „ coroane 4 „ „	— 97.75
Scrisuri fonciare „Albina“ „	— 101—
Napoleon d'or (20 franci aur) „	— 19.23
20 mărci germane, aur — —	— 23.61
Galbeni austriaci și ungurești	— 11.43
Bilete germane 100 mărci	— 118.12
„ franceze 100 franci	— 96.12
„ italiene 100 lire	— 96.10
„ române 100 lei	— 95.75
Ruble rusești de hârtie	— 2.53

Prețurile cerealelor. Prețurile cerealelor se mențin.

Azi târgul efectiv a fost mai animat. S'au vândut până la 12 ore de zi 20.000 măji metrică grâu.

Pentru cel mai frumos grâu de Tisa (81 kgr. greutate) s'au plătit 20 coroane 90 fil., iar pentru cel mai slab de Bănat (75 kgr. greutate) 19 coroane 10 fil.

Prețurile celorlalte cereale nu s'au schimbat, tendența e liniștită.

Piața din Budapesta.

L

Cereale

Grâu, maja metrică., frumos .	20 cor. 90 fil
„ „ „ „ mijlociu .	20 cor. — fil.
„ „ „ „ mai slab .	19 cor. 10 fil.
Săceră, maja, m. dela	15 cor. 45 fil. 15 80
Orz. „ „ „	13 cor. 55 fil. — 14 10
Cucuruz nou „ „	11 cor. 70 fil. — 11.95
Ovăș, „ „ „	15 cor. 35 fil. — 16.—

II.

Producte.

— Prețurile sunt socotite după 100 kilogr. și în bani gata. —

Unsoare de porc, dela	148 cor. — 149 cor.
Slănină, . . . „	124 cor. — 134 cor.
Cartofi, . . . „	— cor. — fil. — —

Spirit, „ 54.50 cor. — 55.50

III.

Târgul de porci Kőbánya (Steinbruch).
(Prima calitate ungară).

Bătrâni . . . — — —	fileri kilogramul
Tineri . . . 141—142	fileri kilogramul

Redactor responsabil:

VASILE MACREA.

Tip. «Poporul Român», István-ut 11.

Se află de vânzare la vânzătorii numerilor singuratici ai „Poporului Român“, cărțile apărute acum:

Războiul Ruso-Japonez

partea a II-a de Lucian Bolcaș.

Se estinde pe 100 pagini cu numeroase ilustrațiuni.

Cuprinsul:

După căderea Portului-Arthur; În Mancuria; Pe mare; Comanda mai înaltă preste trupele rusești dată lui Kuropatkin; Ciocniri mărunte și dese; Mișcările rușilor; Mișcările japonezilor; Bătălia dela Sande-pu; Bătălia dela Mukden; Pregătiri pentru o bătălie mare; Infrângerea rușilor pe mare; Bătălia dela Ciuzima; Sfârșitul războiului. Japonezii ocupă insula Sachalin; Pacea dela Portsmouth; Adaus.

Prețul 50 fil., plus 5 fil. porto.

Răzcoalele țărăneșt.

O broșurică foarte interesantă scrisă în deosebi pentru țărani. Se estinde pe 64 pagini. Format octav.

CUPRINSUL:

Din suferința și răzcoalele țărănilor în trecut;

Soartea țaranului român și răzcoalele lui din trecut;

Pricina răzcoalelor din țara românească. — Chesii țărănească;

Răzcoalele de astă primăvară;

Cum să se ușureze soartea țărănilor? — Prietenii țărănimii;

Invățămintele răzcoalelor. Prețul 20 fil., plus 5 fil. porto.

A apărut: OCTOIH BOGAT

Ju „Tip. Pop. Rom.“ se primesc levie.

Telegramă

Nepotului George, — Munții apuseni.

Am dispus să-ți trimită firma românească: F. A. Degan-Fiume, 5 kgr. cafea gustoasă din care a cumpărat: R. Patița, Dr. A. Vaida, Dr. Burdan, Dr. Banfi, Ungurean, Cathișel, judele reg. G. Vârtic, Bontescu, Dr. Onișor, Dr. Pap. S. Dr. Crișan, dr. Meseșan, N. Aleman în Bosnia, dr. Andressi, M. dr. Meșter, dr. Groșșan, Morariu, dr. Delen, directorul P. Stoica, Vet. Demeter, dr. Frențiu, M. Beșan, dr. Popescu, dr. Erdélyi, doamna v. Marinovits, dr. Cozma, dr. Manda, not. pub. Dregan, V. dr. Cheresteș, inginerul V. Mandea, dr. Pap, dr. Bucur, dr. Demian, dr. Suci, M. dr. Ciuta, C. Secula, dr. Halic, dr. Morcan, dr. Novac, dr. Chețianu, Corcheș, doamna dr. Bogdan din Lăpuș, dr. Ardelean, dr. Trăilescu, dr. Tisu, prof. Bulc, dr. Ionescu, S. dr. Mladin, dr. Crăciunescu, dr. Miclea, dr. Marcu, dna dr. Motoc, etc. și 1 kgr. Tea „Degan” din care are și Directoara Stolojan, Beiuș. El știe că cu cafea și tea trăiți. Scoate remboursamentul, nu mă face de rușine. Fă-i propagandă că-i om cinstit și bun Român. Preț-curent trimite gratis!

6—5

Uncheșul AUGUST.

Cruce sau siva după electro-magnetică.

Patent Nr. 86967.

Nu a crucea lui Volta! Nu e mijloc secret! Vindeți și înviorați pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a să da împrejurări, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migene, neuralgie, impedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fiuturi de ureche bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, astma, auzul gren, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală lamâni și picioare, reumă, podagră, ischis, udul în pat, influența insomnic, epilepsia, circulația neeguată a sângelui și a multor alte boale cari la tractare normală a medicului să vindeți prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate incuse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-seretrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constat zadarnică rog a proca aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul «Volta» de oare-ce «Glasul Volta» atât în Germania câtși în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja iefinătatea crucei mele electro-magnetice e recomandată în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 8.— folositor la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 6.— folosibil la copii și femei de constituție foarte siabă.

Espedițiile prin centru și locul de vânzare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapest,
V/25 Strada Vadász 34 colțul.

Unica apă fer- Izvorul Diana binta feruminoasă din Algyógy.

a cărei temperatură permanentă e 31-90 ear apa'i minerală e — conform atestatorilor medicilor de specialitate — cea mai bună în toată Europa, se folosește cu re ultiat escelent la morburile următoare: aprinderea pelteii de oase, la cele mai îndârjite boale de piele, la mâncărimi cronice, la boale femeiești etc., prepararea băilor de mol, feruminoasă.

!! Medc permanent de băi !!
Stațiunea cailor terate:
Pentru tren de persoane ... Romosz-Algyógyfürdő
Pentru tren accelerat ... Szászváros (Orăștie)
Dela gară comunică omnibuse comode și trăsuri private.
Postă, Telegraf, și stațiune Telefonică.

În Algyógy, în nemijlocită apropiere de băi se capătă vipt escelent de casă. Israelii află culina curată și rituală. — Pentru singuratici, întretinerea întreagă dela 5 Cor., cu tot cu taxele de scală medicilor și musică. Pentru familii prețuri foarte moderate după învolală. Cu espicări și prospect servește gratis, cu plăcere administratorul
1—3
SKLENARIK ANTAL.

Cele mai bune coase pe lume sunt coasele „Bur” și „Japoneză”.

Aceste coase sunt pregătite din oțel Svedian și se trimit numai cu garanță.

Fiecare bucată care nu convine se schimbă gratuit.

Prețul coaselor:

75 cm.
1 frt. 10 cr.
80 cm.
85 cm.
90 cm.
95 cm.
1'15 c.
1'20 c.
1'30 c.
1'35 c.

Adresa exactă:

Grauer Mihály
Köbánya 13.

Tot de acolo se pot procura cele mai bune briciuri, prețul 1 frt. 20, 1 frt. 50 și 2 frt. 50 cr.

Un ca existență mașină de „sfirticat” tuleul

mașina „Ásványi” „Ágraria” de „sfirticat” tuleul e patentul lui: Ásványi

Patentată în toate siatele culturale

Singura mașină existentă

care nu taie tuleul în bucățele, ci îl sfirtică în ca fânul și pe lângă eapacitatea urieșă de lucru întrece inzecit pe a ori căru shredder american.

Deslușiri speciale dă:

„Agraria” societate pe acții pentru mașini Budap est

Adresa:

„AGARIA” Budapest, Váci-ut 2.

Să nu să confunde

cu shredderii americani cari taie în bucățele, dar nu sfirtică tuleul și de aceea din shredder rămâne tuleul tare și inconsumabil, așa că vitele nici nu-l pot rumega.

„Sătmăreana”

instituit de credit și econ., societate pe acții.

Concurs.

Se publică concurs pentru un post de practicant dotat cu un salariu anual de 840 coroane.

Reflectanții au să documenteze, că au absolvat cu maturitate o școală comercială superioară și că posed deplin — în scris și vorbire — limba română, maghiară și eventual germană.

Practicantul ales are să-și ocupe postul imediat după alegere sau cel mult până în 1 August st. n.

După un an serviciu de probă, presat spre indestulire practicantul, va fi denumit de oficial cu salariu anual de 1200 coroane și adaus de salariu în ințelesul statutelor.

Recursele se vor trimite până în 8 Iulie st. n. la adresa: „Sătmăreana” inst. de credit și economii, societate pe acții în Seini-Szinerváralja.
1—3 Direcțiunea.

!! Pentru economii !!

Peronospin

Mijloc aplicat cu cel mai mare folos în contra peronosporii la stropirea viilor.

Nedeasemănat cu mult mai bun și mai ieftin este în folosința «Peronospinul» decât piatra vânăta.

Cu «Peronospinul» stropind via 1 hectolitru de apă vine la 50 fil., precând cu peatră vânăta 1 cor. 60 fil., fiind peatră vânăta astăzi foarte scumpă.

Ca liestecare proprietar de vie să poată căpăta numai veritabilul «Peronospin dau favorul acela — că deja la comande de 8 pachete — trimit francat.

Prin întrebunțarea «PERONOSPIN»-lui, via va fi hotărât mai frumoasă, boabele de struguri mai mustoase și ast-fel roada de vin mai bogată. Experiența a dovedit, că prin folosirea pietrii vinete, nu să ajung aceste rezultate, — probabil pentru aceea, că piatra vânăta verzește peste măsură frunzele și prin asta abstrage din puterea și sucul viței, ceea-ce înseamnă pierdere de putere.

Praful de stropit al meu, face via mai plină de viață și mai asigurată contra boalei de peronosporă.

«Peronospinul» ie deja de 6 ani în folosință cu rezultat foarte îndestulător. Preț: unui pachet este 60 fil.

Revânză. rii-comercianți capătă rabat corespunzător.

Prav pentru îngrășarea vitelor cornute, porcilor și a cailor. Vacile dau prin întrebunțarea pravului acestuia lapte mai mult și mai bun. De mare însemnătate este pentru ori-care econom a întrebunța acest pav de îngrășare, căci prin aceasta să urcă valoarea — adică prețul vitelor, porcilor și a cailor. Prețul este 60 fil.

Moartea cloșanilor și a șoarecilor. Un prav sigur pentru stîrpirea acestora. Prețul 60 fil.

Prav pentru ouatul găinilor. Prin întrebunțarea pravului acestuia, găinile ouă mai mult ca de comun — chiar și în timp de iarnă — pe cînd altcum nu ne ouă — sau foarte puțin. Prețul 30 fileri.

Unsoare galbină pentru păduchi la vite. Ștul este că vitele și porcii suferă mult de mîncărimea păduchilor, prin care mîncărime sunt reținuti în îngrășarea și dezvoltarea lor — ba chiar slăbindu-și, astfel incit în loc de a li-să ridica prețul, chiar perd din valoare. De aceea fiecare econom să întrebunțeze această unsoare — căreia li e prețul 20 și 40 fil.

Extracte pentru prepararea rumului și a diferitelor liqueruri. Cine voește a-și prepara rum și liqueruri foarte bune și ieftine, să întrebunțeze aceste extracte. Prețul pentru 1 litru 40 fil. Pentru prepararea rachiuului de prune earăși 40 fileri. Tot cu acest preț să capătă și pentru rachiu de drojde, de șligoviț, de rachiu de bucate și borovicha.

Ioate acestea să capătă la

CORNEL DEMETER, apotecar în (Szászváros) Piața gimnaziului N. 34.